

Copy van de Preek

In de Lambertuskerk te Münster dd. 13 Juli 1941 na voorlezing van het Bisschoppelijk Herdelijk woord aan de Katholieken van de Stad Münster gehouden door Mgr. von Galen.

Dierbare Parochiaanen van St. Lambertus.

Het was mij een behoefte, heden vanaf de kansel der Stads en Marktkerk persoonlijk Mijn Bisschoppelijk Herdelijk Woord over de gebeurtenissen van de afgelopen week voor te lezen en in het bijzonder U, mijn vroegere parochianen, mijn innige deelneming te betuigen. Juist in enige wijken van de St. Lambertus parochie, ofschoon ook op andere plaatsen stad, zijn de verwoestingen en verliezen zeer groot. Ik hoop, dat doot het ingrijpen der bevoegde stads- en sta autoriteiten, vooral echter door Uw naastelliefde en de opbrengst van de collecte van vandaag voor de hulpactie van de liefdadigheids verenigingen en de parochiele charitas, een gedeelte van de nood zal geledigd worden.

Ik had mij voorgenomen, nog een kort woord hieraan toe te voegen over de betekenis van de kastijding van God. Hoe probeert Zich tot ons te trekken. God wil Münster tot Zich trekken. Hoe voelden onze voorvaders zich thuis bij God in Gods heilige Kerk. Hoezeer was hun leven gedragen door geloof in God, bezielde door de heilige vrees voor God en zo geheel vervuld door de liefde tot God. Het openbare leven even zo goed als het familieleven en ook ... het bedrijfsleven. Is het in onze dagen ook altijd zo geweest? God wil Münster tot Zich trekken.

Dooraver wilde ik U heden nog enige gedachten geven. Maar voor vandaag moet ik daarvan afzien. Want ik zie mij genoodzaakt, iets anders hier openbaar ter sprake te brengen; een schokkende gebeurtenis, die gisteren tot afsluiting van deze week over ons is gekomen.

Nog is geheel Münster onder de indruk van de vreselijke verwoestingen, die de buitenlandse vijand en oorlogstegenstanders in deze week bij ons aangericht heeft. En nu heeft gisteren tot slot van deze week, den 12 Juli, de geheime staatspolitie de 2 huizen van de Sociëit van Jezus, van de Jezuitenorde, in onze stad, het klooster Sentmaring in de Weselerstrasse en het Ignatiuscollege in de Koningstraat in beslag genomen, de inwoners uit hun eigendom verdreven de paters en de broeders genoodzaakt onmiddellijk, nog op dezelfde dag, niet alleen hun huizen, niet alleen onze stad, maar ook de Provincie Westfalen en de Rijnprovincie te verlaten voor vanavond 6 uur. De ordehuizen en de bezittingen te zamen met de inventaris werden ten gunste van de Gauleitung Westfalen Noord onteigend.

Zo is dus de Kloosterstorm, die reeds lang in de Oostmark, in Z.Duitsland in de pas verworven gebieden Wartegau, Luxemburg, Lotharingen en op andere plaatsen in het Rijk woedde, ook hier in Westfalen opgestoken. Wij moeten er ons op voorbereiden, dat in eerstvolgende dagen zulke gruwel berichten zich zullen o stapelen, wanneer ook hier het enen klooster na het anderen door de Geheimen Staatspolitie in beslag wordt genomen en zijn bewoners, onze broeders en zuster kinderen van onze familie, als eerloze slaven op straat geworpen, als schandwezen uit het land verdreven worden. En dat alles op dit ogenblik! Nu al sidderd en heeft voor nieuwe nachtelijke aanvallen, die ons allen doden en ieder van ons tot een omzwervenden vluchteling maken. En daar jaagt men onschuldige, ja zelfs zeer verdienstelijke, door tallozen hooggeschaten mannen en vrouwen uit hun bescheiden bezit weg, maakt men Duitse Volkgenoten, onze Munsterse medebroeders tot rondlopenden vluchtelingen.

Waarom? Men zegt mij: om staatspolitieke redenen! Verdere redenen werden niet aangegeven. Geen bewoners van deze kloosters is van een overtreding of misdadig beschuldigd, voor het gerecht gedaagd of zelfs veroordeeld. En was iemand schuldig, dan kan men hem voor het gerecht brengen. Maar kan men dan ook de onschuldigen straffen?

Ik vraag U, voor wier ogen de Paters Jezuïten en de Zusters van de Onbevleete Ontvangenis jarenlang hun stil, slecht aan de eer van God en het heil hunner medemenschen gewijd leven geleid hebben, Ik vraag U: Wie wind deze mannen en vrouwen aan een starfrechtig vergriep schuldig? Wie waagt het, tegen hen een aanklacht in te dienen? Wie het waagt moet zijn bewering staven! Zelfs niet de G.S. heeft zulk een aanklacht ingediend, gezwezen dan nog van het gerecht of het Openbaar Ministerie! Ik betuig hier openlijk als Bisscop, aan wie het ambthalfve toekomt over de orden te waken, dat Ik de grootste hoogachting heb voor de stille, bescheiden Missiezusters en Wikinhege, die heden zijn verdreven. Zij zijn de stichting van Mijn hoogvereerden Bisschoppelijke vriend en landgenoot P. Amandus Bahlmann, Die Ze hoofdzakelijk voor de Missie in Brazilië gesticht heeft, waarin Hij zelf met veel verdiensten voor de Duitse zaak in Brazilië, tot aan zijn dood, die 3 jaar geleden heeft plaats gehad, onvermoeid en zegenrijk heeft gearbeid.

Ik betuig als Duitser en als Bisschop, dat ik voor de Jezuïtenorde die Ik sedert mijn vroegste jeds, sinds 50 jaar, van zeer nabij ken, de grootste hoogachting en verering koester; dat Ik met Societeit van Jezus, mijn leermeesters, opvoeders en vrienden tot aan Mijn laatste snik in Hefde en dankbaarheid zal verbonden blijven. En dat Ik heden des te grotere verering voor hen koester, heden, op het oogenblik, dat Ze aan de voorspelling van ~~XXXX~~ Christus aan Zijn Apostelen weer in vervulling gaat: Zooals Zij MIJ vervolgd hebben, zullen ze ook U vervolgen. Wanneer gij van de wereld waart, zou de wereld het uwe beminnen. Omdat gij echter niet van de wereld zijt, maar Ik u uit deze wereld heb gekozen, daarom haat U de wereld." Zo zend Ik heden vanaf deze plaats ook uit naam van de waren Katholieken van de stad Münster en het Bisdum Münster in innige liefde een afscheidsgroet tot deze doot Christus uit verkoren en doot de wereld gehate mannen bij hun uittocht naar de ~~XXXX~~ onverdienden verbanning. Moge God ons en onze Stad ~~XXXX~~ daarom niet straffen, omdat zulk een onrechtvaardige behandeling en verbanning hier zijn ware dienaren en dienaressen worden aangedaan! Moge Gods Almacht weer spoedig de trouwe bannelingen, onze broeders en zusters, hierheen terug roepen.

Dierbare diocesanen! Wegens de zware kastijding, die door de vijandelijk e aanvallen over ons is gekoemn, wilde Ik eerst in het openbaar zwijgen over verdere onlangs genomen maatregelen van G.S., die eigenlijk mijn openlijk protest uitdagen. Maar wanneer de G.S. geen acht meer slaat op die gebeurtenissen, waardoor honderden van onze medeburgers dakloos geworden zijn; wanneer zij juist op dit oogenblik daatgaat onschuldige medeburgers op straat te gooien, uit het land te verwijzen, dan mag Ik ook niet meer talmen. Mijn gerechtvaardigde en ernstige waarschuwing openbaar te laten horen.

Al dikwijls en nog kort geleden, hebben wij het meegemaakt, dat de G.S. onbesproken, in hoog aanzien staande Duitse mensen zonder gerechtelijk vonnis en verdediging gevangen zetten, hen van hun vrijheid beroofde, werdenzelfs 2 leden van Mijn raad, van het Domkapittel en het Kathedraalkapittel door de G.S. plotseling uit hun woning gehaald, uit Münster weggevoerd, naar een ver gelegen plaats vebannen. Op Mijn protesten bij de rijksminister heb ik sinds de afgelopen week nog geen antwoord ontvangen. Maar zoveel kan door telefonisch informeren bij de Gestapo vastgesteld worden: Bij geen der 2 Domkanuniken is verdenking of aanklacht van een strafbare handeling aanwezig. Zij zijn volkomen sonder enige persoonlijke schuld zonder aanklacht en de mogelijkheid zich te verdedigen, met verbanning gestraft.

Dierbare Christenen, luister nauwkeurig: Men heeft ons officieel verzekert dat aan de heren Domkanuniken Vorwerk en Eckelmeyer geen strafbare handeling verweten wordt. Zij hebben niets strafbaars gedaan! En zijn toch met verbanning gestraft. Waarom?

Omdat Ik iets gedaan heb, dat de Rijksregering onaangenaam was. Bij de 4 benoemingen van Kanuniken in de laatste 2 jaren heeft de Regering MIJ in 3 ge-

vallen medegedeeld, dat de benoeming haar niet welgevallig was. Daar volgens de bepalingen van het Pruisisch concordaat van 1929 uitdrukkelijk een recht van veto der Regering uitgesloten is, heb ik in 2 van de 4 gevallen toch de benoeming gestand gedaan. Ik heb daarmee geen kwaad gedaan en heb alleen mijn schriftelijk vastgesteld recht uitgeoefend. Ik kan dat ten alle tijden bewijzen. Laat men Mij voor het gerecht gedagen, wanneer men gelooft, dat ik tegen de wet gehandeld heb. Ik ben er zeker van, dat geen onafhankelijk Duits gerechtshof Mij wegens Mijn handelwijze bij de benoeming van de Kanunniken zal kunnen veroordelen. Is het daarom, dat men niet een gerechtshof, maar de G.S. in het spel heeft gebracht, wier maatregelen in het Duitse Rijk jammer genoeg niet gerechtelijk gecontroleerd worden.

Tegenover de phisieke overmacht van de G.S. staat iedere Duitse staatsburger volkomen machteloos en weerloos! Volkomen weerloos en onbeschermd. Dat hebben vele Duitse volksgenoten in de loop der laatste jaren ondervonden: aldus onze dierbare godsdienstleraar Friedrich, die zonder gerechtelijke vervolging gevangen gehouden wordt, aldus 2 domkanunniken, die in ballingschap verblijven; aldus ondervinden nu onze kloosterlingen, die gisteren en vandaag met hun eigendom uit stad en land verdreven worden. Niemand van ons is er zeker, als hij er zich van bewust de trouwste, meest gewetensvolle staatsburger te zijn, als is hij zich volledige onschuld bewust, dat hij niet op zekere dag uit zijn woning gehaald, van zijn vrijheid beroofd en in de kelders en concentratiekampen van de G.S. wordt gevangen gezet.

Het is Mij duidelijk, dat dit ook vandaag, ook op een goede dag, met Mij kan gebeuren. Daar ik dan niet meer in het openbaar kan spreken, daarom wil ik heden in het openbaar spreken, wil ik heden en het openbaar waarschuwen voor het verder gaan op deze weg, die volgens Mijn vaste overtuiging Gods strafgericht over de menschen doet neerkomen en tot ongeluk en verferf van ons volk en vaderland moet leiden.

Wanneer ik tegen dese maatregelen en bestraffingen van de G.S. protesteer, wanneer ik in het openbaar de opheffing van deze toestand en de gerechtelijke controle op ~~XX~~ of intrekking van alle maatregelen der G.S. opeis, dan doe ik niets anders dan wat ook de Generaal-Gouverneur en Rijksminister Dr. Frank gedaan heeft, die in Februari van dit jaar in het tijdschrift der Akademie für Deutsches Recht geschreven heeft: " Wij willen die solide evenwichtigheid van de innerlijke orde, welke het strafrecht niet doet omslaan in de absolute autoriteit van vervolgingsmacht van het openbaar Ministerie tegenover een al van tevoren veroordeelden aangeklaagden, die van elk verdediging smiddel beroofd is. Het ~~XX~~ recht moet de enkeling de mogelijkheid bieden tot verdediging tot opheldering van de feiten en daarmee tot verzekering tegen willekeur en onrecht. Anders zouden beter doen niet te spreken van strafrecht, maar van strafgeweld. Het ~~XX~~ is onmogelijk het rechtinstituut te combineren met een volkomen verdedigingsloze veroordeling:....Onze taak is het, even luid en uitdrukkelijk als anderen het gezag in het gezag van het recht als wezenlijke bestanddeel van een blijvende macht moedig te handhaven." Ik ken er Mij van bewust, dat ik als Bisschop, als Verkondiger en Verdediger van een ~~XX~~ door God gewilde rechtsorde en zedelijke orde, die ieder individu oorspronkelijk rechten en vrijheden toekent, waarvoor volgens Gods wil alle menselijke aanspraken moeten blijven staan, geroepen ben, evenals Minister Frank, moedig op te komen voor het gezag van het ~~XX~~ recht en een veroordeling van onschuldigen zonder verdediging als ten hemel schreiend onrecht te veroordelen.

Dierbare Christenen! Het gevangen zetten van vele onbesproken personen zonder mogelijkheid zich te verdedigen en zonder gerechtelijk vonnis, de vrijheidsberoving van de twee Domkanunniken, de uitwijzing van onschuldige Kloosterlingen, onze broeders en zusters, noodzaken Mij, heden in het openbaar aan de oude, nooit geschokte waarheid te herinneren: " Justitia est fundamentum regnerum - De rechtvaardigheid is de grond~~xxxx~~slag van alle staatsvormen!

meestal vrijheidsstraffen

Het recht op leven, op onschendbaarheid, op vrijheid is een onontbeerlijk deel van iedere zedelijke sociale orde. Wel is het de Staat geoorloofd bij wijze van straf voor zijn burgers deze rechten te beperken., maar deze bevoegdheid heeft de Staat slechts tegenover wetsovertreders, wier schuld in een onpartijdig gerechtelijk proces te bewijzen is. De Staat, die deze door God gewilde grenzen overschrijdt en de bestraffing van onschuldigen toelaat of veroorzaakt ondermijnt zijn eigen gezag en de achting van zijn hoogheid in de gewetens der burgers. Wij hebben het jammer genoeg in de laatste jaren altijd weer moeten aanzien, dat min of meer zware straffen opgelegd en voltrokken werden, zonder dat in een behoorlijk geregeld proces de schuld van de gestraften werd bewezen en zonder dat hun de gelegenheid gegeven werd, hun recht te verdedigen en hun onschuld te bewijzen. Hoevele Duitse mensen versmachtten in de gevangenissen en concentratiekampen, zijn uit hun landstreek verbannen, die nooit door een normaal gerechtshof zijn veroordeeld, of die na vrijspraak of na uitboeting van de straf, welke door het gerecht was opgelegd, opnieuw door de G.S. gevangen zijn genomen en aan verzekerde bewaring gesteld zijn! Hoevele zijn uit hun geboortestreek en uit de plaats van hun beroepsarbeid uitgewezen.

Ik herinner opnieuw aan den Eerbiedwaardigen Bisschop van Rottenburg, Jo. B. Sproll, een grijsaard van 70 jaren, die onlangs zijn 25 jarig Bisschops jubileum ver zijn diocees moest vieren, omdat de G.S. hem drie jaar geleden uit Zijn Bisdom heeft uitgewezen. Ik herinner nogmaals aan onze 2 Domkanunniken, de Hoogwaardige Heren Vormark en Eckelmeyer. Ik denk aan onze geëerde-godsdienstleraar Friedrich, die in het concentratiekamp versmacht. Van het noemen van verdere namen wil ik heden afzien. De naam van een Evangelische Geestelijke, die in de grote oorlog als Duits officier en commandant van een onderzeeër zijn leven voor Duitsland heeft veil gehad en daarna als Evangelisch Dominè ook in Münster heeft gewerkt en die reeds jarenlang van zijn vrijheid is beroofd, is U bekend en wij hebben allen grootste hoogachting voor de dapperheid en belijdersmoed van dezen edelen Duitser. Aan dit voorbeeld ziet U, dat het hier geen confensioneel-katholieke aangelegenheid is, die ik heden openbaar voor U bespreek, maar een Christelijke, ja zelfs een algemene menselijke en nationale godsdienstige aangelegenheid.

De gerechtigheid is het fundament der staten! Wij betreuren het, Wij aanschouwen het met de grootste zorg, nu Wij zien, hoe dit fundament heden wordt afgebrokkeld, hoe de rechtvaardigheid, natuurlijke en christelijke deugd, onontbeerlijk voor de geordende handhaving van ieder menselijke samenleving, niet voor allen ondubbelzinnig kenbaar gehandhaaft en hooggehouden wordt. Niet alleen ter wille van de rechten van de Kerk, maar ook uit liefde voor ons volk en de ernstige zorg over ons vaderland vragen Wij, eisen Wij: **RECHTVAARDIGHEID** ! Wie moet niet vrezen voor de duurzaamheid van een huis, wanneer hij ziet, dat de fundamenten ondermijnd worden? De **RECHTVAARDIGHEID** is de grondslag der Staten! Het Staatsgezag kan slecht dan het wederrechtelijk gebruik maken van geweld van den toevallige sterkere, de onderdrukking en hun vernedering tot onwaardige slavendienst met eerlijkheid en aans op duurzaam resultaat tegemoettreden, wanneer ook de bezitters van staatsmachtsmiddelen zich in eerbied buigen voor de Koninklijke majestéit der Rechtvaardigheid, en het straffende zwaard slechts in dienst stellen der Rechtvaardigheid. Slecht die Machtshebber zal op eerlijke volgzzaamheid en de vrije dienst van eerbare mannen kunnen rekenen, wiens maatregelen en strafopleggingen in het licht van een onpartijdige beoordeling blijken ontgaan te zijn van iedere willekeur en afgewogen met de opkoopbare schaal der Rechtvaardigheid.

De plicht van Mijn Bisschoppelijk Ambt voor de zedelijke ordening op te komen, de plicht van Mijn Eed, waarin ik voor God en ten overstaan der Rijksregering, naar best vermogen iedere schade te verhinderen, dwingen mij met het oog op de daden van de G.S. dit feit in een openlijke waarschuwing bekend te maken.

Dierbare Christenen! Men zal Mij misschien verwijten, dat Ik met deze openlijke taal nu in de oorlog het binnenlandsch front van het Duitsche volk verzwak. Laartegenover stel Ik vast: Niet Ik ben de oorzaak van een mogelijk verzwaking van het binnenlands front, maar diegenen, die ongeacht de oorlogstijd, ongeacht de ogenblikkelijke nood, zelfs nu hier in Munster tot slot van een schrikkekkende week van huiveringwekkende vijandelijke aanvallen, onschuldige volksgenoten zonder gerechtelijk vonnis en verdedigingsmogelijkheid zwaar straffen, onze Kloosterlingen, onze broeders en zusters van hun eigendom beroven, op straat zetten, uit het land verjagen!

Zij verwoesten de rechtszekerheid, zij ondermijnen het rechtsbewustzijn, zij vernietigen het vertrouwen in ons Staatsbeleid!! En daarom verhef ik in naam van het rechtschapen Duitse Volk, in naam van de Rechtvaardigheid, in belang van de vrede en dergeslotenheid van het binnenlandsch front, als Vertegenwoordiger van de Christelijke Godsdienst, als Katholiek Bisschop mijn stem: **WIJ EISEN RECHTVAARDIGHEID!!!!!!** Blijft deze roep ongehoord en onverhoord, wordt de heerschappij van Koninging Rechtvaardigheid niet hersteld, dan zal ons Duitse Volk en Vaderland, niettegenstaande de moed van onze soldaten en hun roekrijke overwinningen, aan inwendige verrotting en bederf ten gronde gaan. Laat ons bidden voor allen, die in nood zijn, vooral voor onze verbannen Kloosterlingen, voor onze stad Münster, dat Gos veldere beproefingen ver van ons moge houden, voor ons Duitse volk.-

Onze Vader, enz.